

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL

Infotehnoloogia teaduskond

Thomas Johann Seebecki elektroonikainstituut

Valgusdiodidel valgusti fotostuudiale

Magistritöö

IEE70LT

Üliõpilane: Raido Liiksmann

Üliõpilaskood: 121874IAEM

Juhendaja: Argo Kasemaa

Tallinn 2015

Autorideklaratsioon

Olen lõputöö kirjutanud iseseisvalt. Kõigile töös kasutatud teistele autorite töödele, põhimõtteliste seisukohtadele ning muudest allikatest pärinevatele andmetele on viidatud.

Autor: Raido Liiksmann

Kuupäev: 11.06.2015

Allkiri:

Annotatsioon

Lõputöö raames koostatakse valgusdiod (LED) valgusti ning selle juhtimiseks vajalik toite- ning juhtimise lahendus. Valgusti eesmärk on valgustada isikut või objekti siseruumis, mis asub 1-3m kaugusel eelkõige pildistamise tarbeks. Antud lõputöös tutvustatakse hetke olukorda valgusdiod valgustite maastikul. Seejärel pakub autor välja alternatiivse lahenduse ning toob välja selle eelised.

Valgusti disainimisel valitakse kõigepealt sobivad valguselemendid paneelile, nende elektrilise skeemi ning arvutused. Seejärel toob välja lahenduse juhtimaks valgusti paneeli, kus tuuakse välja selle põhilised osad ning juhtimise programmi loogika. Pärast mida tuuakse välja juhtiploki trükkplaat, valgusti paneeli trükkplaat kui ka selle temperatuuri arvutused. Viimaks tuuakse välja komponentide alla minev kulu ning majanduslik hinnang.

Abstract

This thesis will present a LED luminaire and all the necessary components for control. The purpose of the luminaire is to illuminate a person or object, indoors, from 1-3 meters for the purpose of photography. The author will discuss current LED luminaires on the market and suggest an alternative solution by pointing out the advantages of said solution.

Designing the luminaire begins with choosing the LEDs for the LED panel, then electrical schematic and the calculations for it. Followed by the solution for the control panel, where its main components are explained and the logic for controlling the microcontroller. Next the PCB design for the control panel and the LED panel with temperature calculations are made, and finally the component cost and finance is explained.

Mõistete loetelu

Mõiste	Tähendus
LED	Valgusdiod (ingl Light Emitting Diode)
PWM	Impulsslaiusmodulatsioon (ingl Pulse Width Modulation)
CRI	Värviedastusindeks (ingl Colour Rendering Index)
CCT	Värvsustemperatuur (ingl Correlated Colour Temperature)
XLR	Pistiku standard, mida kasutatakse eelkõige professionaalse helitehnika, pildi- ja lavavalgustuse jaoks.
Buck	Pinget alandav impulssmuundur
Boost	Pinget tõstev impulssmuundur
LED driver	Üldine nimetus UI impulssmuundurile, mille eesmärgiks on toita valgusdiodmaatriksit.
MOSFET	Metalloksiidväljatransistor (ingl Metal Oxide Semiconductor Field Effect Transistor)
Tiibpiirik	Pööratavad metallist tiivad prožektor (valgusti) valgusvihu ahendamiseks (ingl barndoor).

Sisukord

AUTORIDEKLARATSIOON	2
ANNOTATSIOON	3
ABSTRACT	4
MÕISTETE LOETELU	5
SISUKORD.....	6
SISSEJUHATUS.....	7
1. VALGUSTI IDEE	8
1.1. VALGUSTI PLOKKSKEEM	9
1.2. VALGUSTI PANEELI ÜLESEHITUS	10
2. VALGUSDIOODI VALIK	11
2.1. VALITUD VALGUSDIOODIDE PARAMEETRID.....	12
2.2. LED GRUPPIDE ELEKTRISKEEM.....	13
2.3. PANEELI VÕIMSUSE ARVUTUS.....	14
2.4. DIALUXI ARVUTUS.....	15
3. ELEKTRISKEEMI ÜLESEHITUS.....	17
3.1. TOITEPLOKI VALIK	18
3.2. PINGET ALANDAV TÜÜRITAV VOOLUMUUNDUR	18
3.3. PINGET TÕSTEV TÜÜRITAV VOOLUMUUNDUR	21
3.4. MIKROKONTROLLER	27
3.5. KOODI KIRJELDUS.....	31
3.6. PANEELI NING JUHTPLOKI ÜHENDAMINE	31
4. TRÜKKPLAADI DISAIN	32
4.1. PANEELI TEMPERATUURI ARVUTUSED.....	33
4.2. JUHTPLOKI TRÜKKPLAAT	35
5. VALGUSTI KORPUSE MEHAANIKA VISIOON	36
6. MAJANDUSHINNANG	37
7. EDASIARENDUSE VÕIMALUSED	39
8. KOKKUVÕTE	40
KASUTATUD KIRJANDUS	41
LISA 1 JUHTPLOKI TÄIELIK SKEEM.....	42

Sissejuhatus

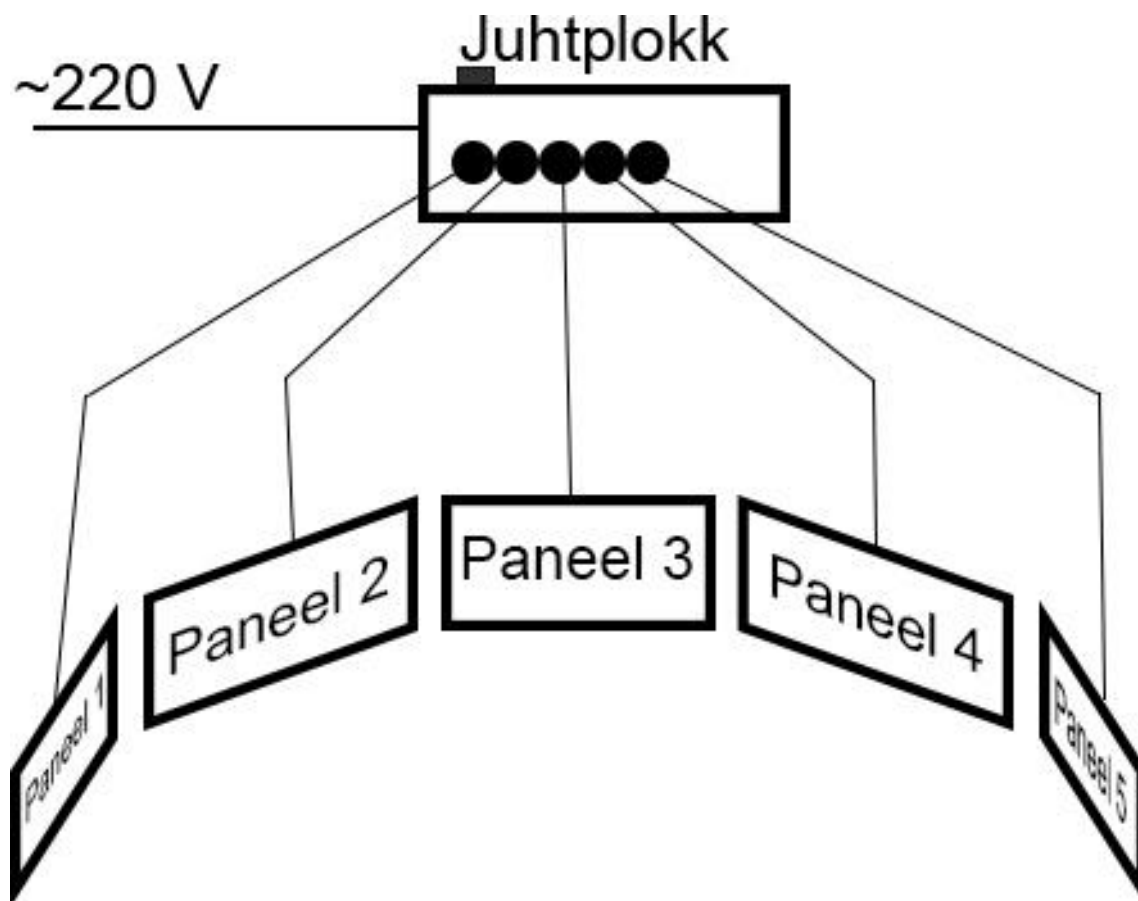
Valgusdiodpaneelid koguvad aina populaarsust, mitte ainult filmindus- kui ka fotondusmaailmas. Filminduses on enamasti kasutusel väikesed kaamera külge kinnituvad paneelid või siis juba väga suurevõimsuslised paneelid valgustamiseks tervet lava või suurt saali. Selliste valgusallikate suureks eeliseks on oluliselt kõrgem valgusviljakuse ning energiatarbe suhe, võrreldes mis tahes halogeenlampidega või luminifoortorudega ning samas kordades pikema elueaga. Fotonduses on neid siiani kasutatud suhteliselt vähe, sest valgusdiodid on pigem tuntud kui kehva valguskvaliteediga valgusallikad. Valguskvaliteedi all on mõeldud madalat värviedastusindeksit (ing. Color Rendering Index - CRI) [1], mida nimetatakse vahel ka teravaks valguseks, millega ei tule kõik värvid nii hästi välja. Kui filminduses on võimalik veel madalama CRI-ga hakkama saada, siis fotonduses rikub see kaadri ära. Kuna suhteliselt vähesed ettevõtted valmistavad kõrge CRI-ga valgusdiodide suures valguse värvsüsteemide vahemikus. Sellest tulenevalt on kõrge CRI-ga valgusdiodpaneeli turul suhteliselt vähe, mis sobiks fotograafia jaoks.

Enamasti on turul olevatel valgusdiodpaneelidel palju väikese võimsusega dioode, mis on kas kahes eri värvsüsteemidega grupis või siis sektsioonideks jaotatud ühe värvsüsteemidega grupp, mida on võimalik sisse ja välja lülitada. Kõikide nende lahenduste puhul käib ka juhtimine paneeli küljest, mis on fotostudios pigem ebanõuetav lahendus.

Antud töös lahendatakse probleem, kuidas teha lihtsat ja töökindlat ligi 10000 lm valgusvooga kõrge CRI ja muudetavate värvsüsteemidega valgusdiodpaneeli.

1. Valgusti idee

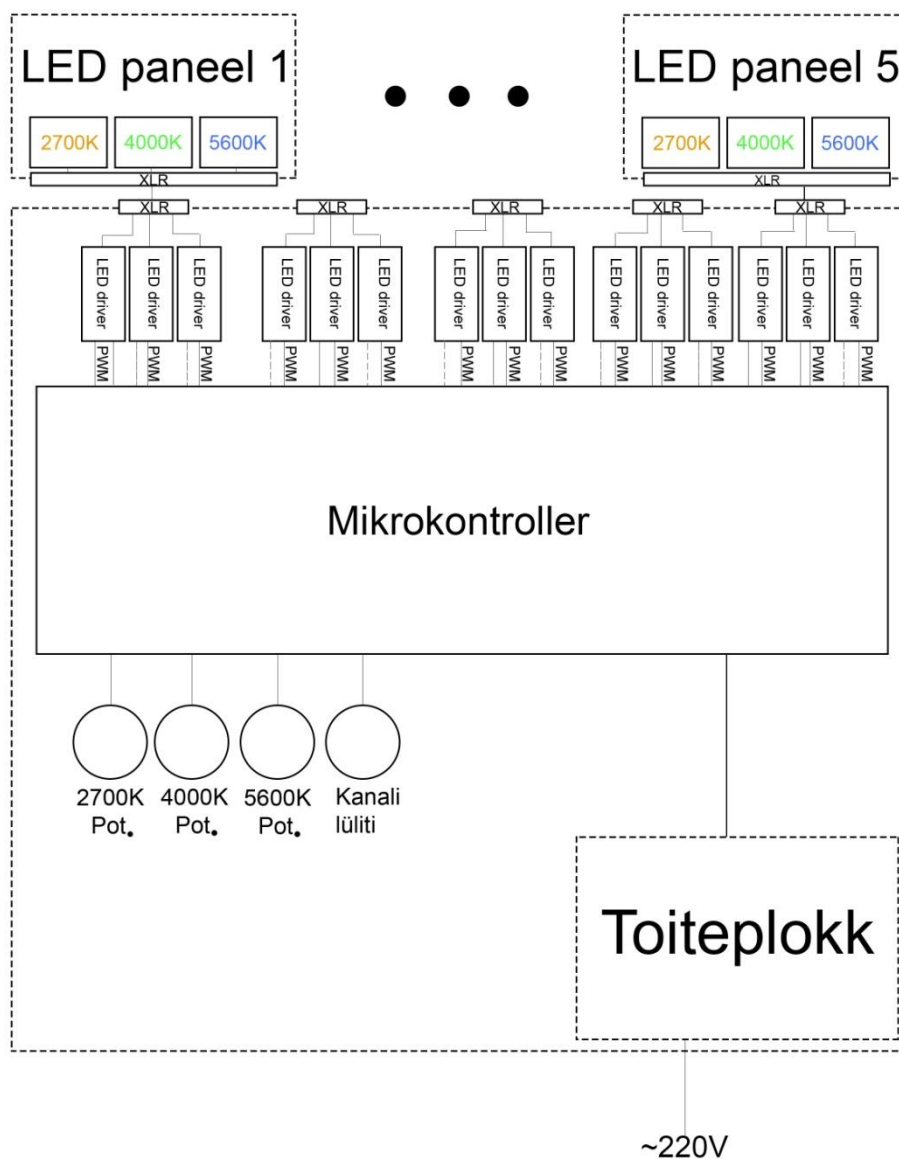
Antud lahenduse erinevus praeguste turul olevate valgusdiodpaneelidega on see, et selle valgusti paneel ning juht- ning toiteplokk on eraldi, joonis 1.1. Juhtplokkiga on võimalik ühendada kuni 5 LED paneeli. Juhtploki sees on eraldi nii toiteplokk kui ka LED paneele kontrolliva ahela trükkplaat. Kuna läbi ühenduskaablite toidetakse ära LED paneelid, siis vajadus eraldi volupistikute jaoks kaob ära. Kõigi paneelide ühest punktist juhtimise suur eelis on see, et fotograaf näeb kohe kontrollitavat tulemust, ilma et peaks valgustite ja kaamera vahel edasi-tagasi käima. Keerulisemate valguslahenduste korral pole vaja enam minna lae alla või stuudio teise otsa, et valgust reguleerida.

Joonis 1.1 Üldine lahendus

1. 1. Valgusti plokkskeem

Valgusdiodpaneel koosneb kolmest LED grupist, milles on erineva valgus värvsustemperatuuriga ning kõrge CRI-ga valged valgusdiodid, joonis 1.2. Ühendus juhtploki ja paneeli vahel on läbi XLR pistikutega varustatud 5-soonelise kaabli. Igat LED-gruppi saab juhtida eraldi potentsiomeetriga. Kanalilüliti on paneelide vahel lülitamiseks. Vajalik pinge ning vool antakse LED-gruppidele läbi impulssmuunduri (LED driver), mida juhitakse impulsslaiusmodulatsiooniga (PWM). Antud lahenduses on kasutatud ühte pinget tõstvat "Boost" tüüpi lahendust ning kahte pinget madaldavat "Buck"-tüüpi lahendust, mida juhitakse mikrokontrolleriga.

Joonis 1.2 Seadme plokkskeem

1.2. Valgusti paneeli ülesehitus

Valgusti kogu valgusviljakuseks valiti 10000 lm ehk ligikaudu 100 W, mis on jaotatud 3 LED-grupi vahel, kus iga LED grupp on eri värvustemperatuuriga. Paneel on üles ehitatud nii, et selles on üks domineeriv värvustemperatuuriga LED grupp ning kaks lisagruppi. Antud töös on valitud domineerivaks valgus värvustemperatuuriks 4000 K, sest rohekas värvustemperatuur on silmale kõige vähem nähtav. Domineeriva LED grupi eesmärk on rõhutada mingit värvustemperatuuri, mille eelis tuleb välja 5 paneeliga süsteemi puhul, kus on kasutatud mitme erineva domineeriva värvustemperatuuriga paneeli. Kuna kõrge CRI-ga pindmontaaži valgusdiodi võimsus on ligikaudu 0,4 W, siis tuleb arvutuslikult ligikaudu 250 valgusdiodi ühe valgusti paneeli kohta. Tulenevalt sellest, otsustas autor teha 256 LED-st koosneva 16x16 LED maatriksi, mis on jagatud omakorda kolmeks osaks - kaks 8x8 LED maatriksit ning domineeriv 16x8 LED maatriks. Valguspaneeli suuruseks on valitud 30x20 cm, mis on tingitud valgusdiodide arvust ning valgustatavast alast etteantud maksimaalsel kaugusel.

2. Valgusdiodi valik

Kuna vaja on võimalikult laia ja ühtlast valgusvoogu, siis on välistatud *Chip-on-Board* tüüpi valgusdiodid, sest need on reeglina võimsamad ning ei taga ühtlast valgusvoogu. Neid kasutatakse pigem prožektorites suurte ruumide ja lavade valgustamiseks. Sobivate valgusdiodide leidmiseks on koostatud tabel põhiliste LED komponentide tootjatest, mille värviesitusindeks on minimaalselt 90+. Valgusdiodide valikul võrdlen erinevate komponentide CRI-d, valgusviljakust, hinda ning valgusdiodide kogust 100W-se koguvõimsuse saavutamiseks. Kõiki valgusdioode võrreldakse 120 mA voolu juures, mis on enamikel LED-idest andmelehe kohaselt kas tüüpiline või sellest väiksem päriool. Tootjad, kes pakuvad piisavalt kõrge CRI-ga suhteliselt laias valikus LED-e on Osram [2] , Philips [3] ja Yuji [4].

Tabel 2.1 - Esimese LED grupi 2700-3000K LED-ide võrdlus

Nimetus	Värvsus-temperatuur, K	Valgusviljakus, lm/W	Min. (tüüp.) CRI	Kogus,* tk	Hajuv võimsus, W	Hind, €
Osram Duris E 5	2700	92	90 (95)	272	108,8	60,65
Osram Duris E 5	3000	95	90 (95)	263	105,2	58,65
Yuji VX- 5730-27	2700	67,5	95 (97)	370	148	333
Yuji BX- 5730-27	2700	105	90 (93)	238	95,2	85,7
Philips Luxeon Rebel ES	2700	86,2	90 (95)	116	116	221,6
Philips Luxeon Rebel ES	3000	92,6	90 (95)	108	108	206,3

Tabel 2.2 - Teise LED grupi 3500-4500K LED-ide võrdlus

Nimetus	Valgus-temperatuur, K	Valgusviljakus, lm/W	Min. (tüüp.) CRI	Kogus,* tk	Hajuv võimsus, W	Hind, €
Osram Duris E 5	3500	114	90 (95)	219	87,7	48,8
Osram Duris E 5	4000	129	90 (95)	194	77,6	43,3
Yuji VX -5730-40	4000	77,5	95 (97)	322	128,8	289,8
Yuji BX- 5730-40	4000	122,5	90 (93)	204	81,6	73,44

Tabel 2.3 - Kolmanda LED grupi 5000-6500K LED-ide võrdlus

Nimetus	Valgus-temperatuur, K	Valgusviljakus, lm/W	Min. (tüüp.) CRI	Kogus,* tk	Hajuv võimsus, W	Hind, €
Yuji VX- 5730-56	5600	80	95 (97)	312	124,8	280,8
Yuji BX- 5730-56	5600	122,5	90 (93)	204	81,6	73,44

* - Saavutamaks valgusvoogu 10000 lm.

Kuna kõikides andmelehtedes ei olnud märgitud valgusviljakust, siis vajalikel juhtudel on see arvutatud valemiga:

$$\eta = \frac{\phi_v}{P},$$

kus η on valgusviljakus, ϕ_v on valgusvoog ning P võimsus.

Valgusti disainimisel on valitud LED-ideks värvsüsteemtemperatuuridel 2700K ja 4000K Osram Duris E5 ning värvsüsteemtemperatuuril 5600K Yuji VX-5730-56. Osrami LED-idel on suur eelis valgusviljakuse ja hinnaga tabelites 2.1 ja 2.2 toodud alternatiivsete LED-ide ees. Yuji 95+ CRI valgusdiodide tooteseeria valgusdiodid on kõrgema CRI-ga. Temperatuurivahemikus 5000-5600K ei paku Osram piisavalt kõrge CRI-ga valgusdioode. Kuna aga 5600K on lähim värvsüsteemtemperatuur naturaalsele valgusele ja seda kasutatakse enim pildistamisel, siis seetõttu on sellel ka vajadus suurima CRI väärtuse järele.

2.1. Valitud valgusdiodide parameetrid

Valitud valgusdiodide põhilised parameetrid on järgmised:

Osram Duris E5 - 2700K, 4000K

- Vaatenurk 50 % IV : 120°
- Värvus: 2700 K, 4000 K (valge)
- CRI: min. 90 (tüüp. 95)
- Valgusvoog: tüüp. 43 lm @ 4000 K
- Valgusviljakus: tüüp. 114 lm/W @ 4000 K
- Päriivool $I_F = 120$ mA
- Päripinge $V_F = 3.15$ V (tüüp)
- Maksimaalne päripinge $V_{Fmax} = 3.6$ V

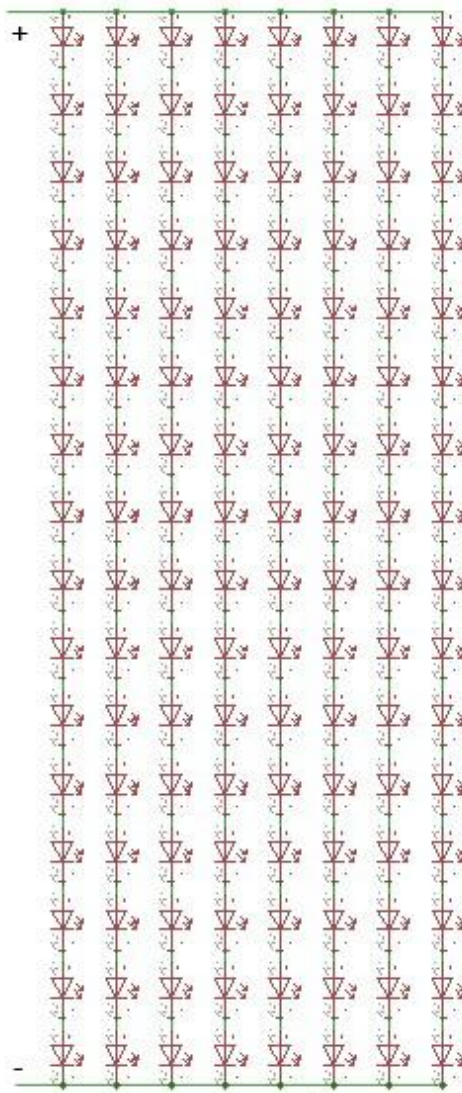
Yuji VX-5730-56 – 5600K

- Vaatenurk 50 % IV : 120°
- Värvus: 5600K (valge)
- CRI: min. 95 (tüüp. 97)
- Valgusvoog: tüüp. 28 lm @ 5600 K

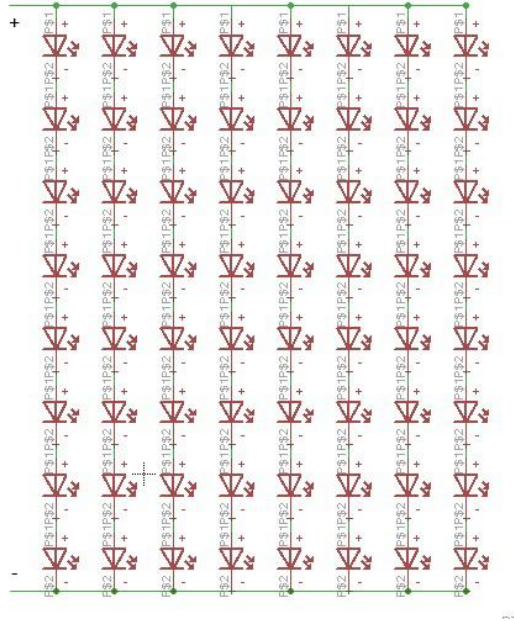
- Valgusviljakus: tüüp. 68,6 lm/W @ 5600 K
- Päriivool $I_F = 120 \text{ mA}$
- Päripinge $V_F = 3.2 \text{ V}$ (tüüp.)
- Maksimaalne päripinge $V_{Fmax} = 3.6 \text{ V}$

2.2. LED gruppide elektriskeem

Domineeriva LED grupina on pandud 16 valgusdiodi jadamisi ning 8 paralleelselt. Vähendades sellega toiteallika väljundvoolu alla ampri, kuid vajades seejuures kõrgemat väljundpinget, joonis 2.1. Väiksema 8x8 maatriksi puhul on grupi nimipinge kaks korda madalam, kuid vool jääb samaks, mis lihtsustab LED gruppide juhtimist, joonis 2.2.

Joonis 2.1: 16x8 LED maatriks

Joonis 2.2: 8x8 LED maatriks

2.3. Paneeli võimsuse arvutus

Kuna kõigi kasutatavate LED-ide päriool ja päripinge on samad, siis on neid lihtne kombineerida. Arvutuste lihtsustamise eesmärgil valin keskmiseks päripingeks $V_F = 3,2 \text{ V}$. 8x8 maatriksi puhul arvutan summaarse päripingelangu $V_{F\ 8x8}$ ja kogu tarbitava voolu I_{8x8} järgmiselt:

$$V_{F\ 8x8} = 8 \times V_F = 8 \times 3,2 \text{ V} = 25,6 \text{ V};$$

$$I_{8x8} = 8 \times 0,12 \text{ A} = 0,96 \text{ A}$$

ning 16x8 maatriksi puhul:

$$V_{F\ 16x8} = 16 \times V_F = 16 \times 3,2 \text{ V} = 51,2 \text{ V};$$

$$I_{16x8} = 8 \times 0,12 \text{ A} = 0,96 \text{ A}.$$

8x8 maatriksi võimsuseks P_{8x8} on järgmine:

$$P_{8x8} = V_{F\ 8x8} \times I_{8x8} = 25,6 \text{ V} \times 0,96 \text{ A} = 24,58 \text{ W}$$

ning 16x8 maatriks võimsuseks P_{16x8} on järgmine:

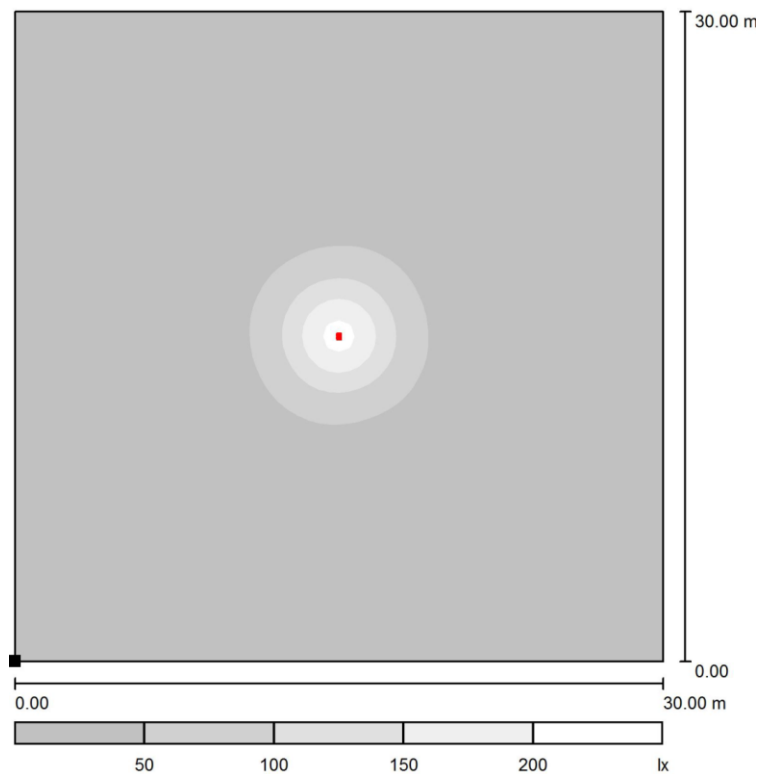
$$P_{16 \times 8} = V_{F_{16 \times 8}} \times I_{16 \times 8} = 51,2 \text{ V} \times 0,96 \text{ A} = 49,15 \text{ W}$$

Kuna paneelis on üks 16x8 LED maatriksit ning kaks 8x8 LED maatriksit, siis paneeli koguvõimsus P on järgmine:

$$P = P_{16 \times 8} + 2 \times P_{8 \times 8} = 49,15 \text{ W} + 2 \times 24,58 \text{ W} = 98,31 \text{ W}$$

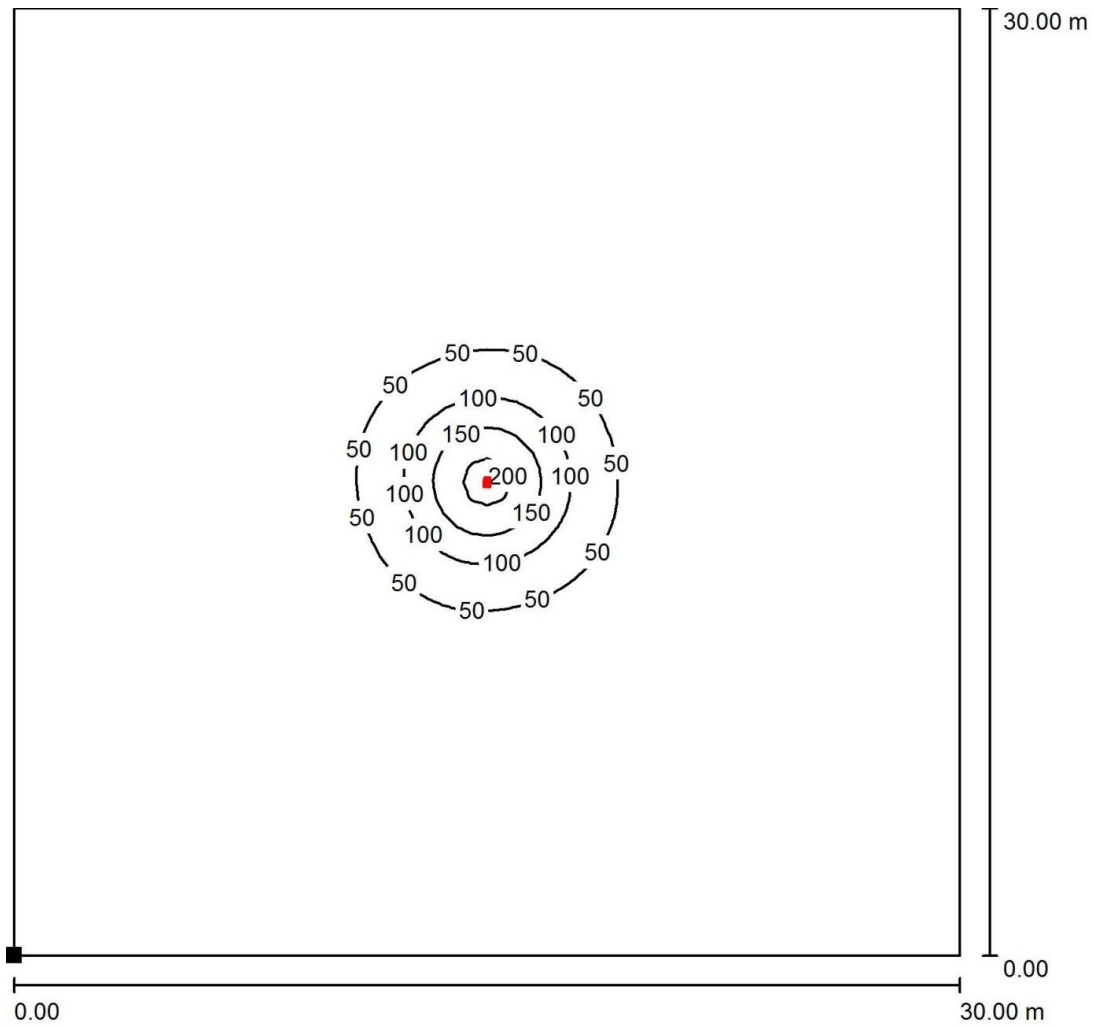
2.4 Dialuxi arvutus

Dialuxis simuleeritud valgustusseeni abil saame teada valgustugevuse pinnal ning ühtlaselt valgustatava pindalaühiku läbimõõdu. Ruumi suuruseks on valitud 30 x 30 m suurune ala, vältimaks seintelt peegeldunud valgust, ning ruumi kõrguseks 3m, mis on ülesandes maksimaalne valgusti kaugus valgustatavast objektist. Valgustiks on 256-st LED-st koosnev maatriks, kus ühe elemendi võimsuseks on 0,4 W ning valgusvoog 37 luumenit, mis on asetatud ruumi keskele. Punane täpp joonisel 2.3 tähistab LED valgustit. Programmis oli võimalik ära mõõta sisemise (valge) ringi läbimõõd, milleks osutus 1,4 m. See tähendab, et ilma tiibpiirikuteta [6] saab ühtlast valgust 1,4 m ulatuses. Maksimaalseks valgustugevuseks tuli 225 luxi 3 meetri kaugusel.

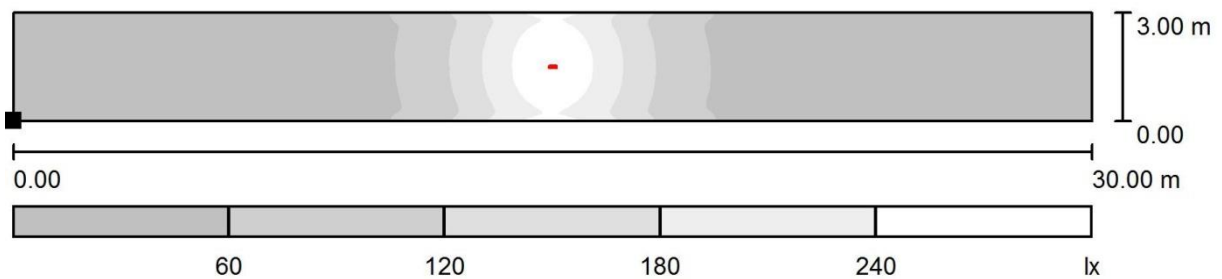
Joonis 2.3: Halliskaala

Joonisel 2.4 on märgitud ära isojooned, mis näitavad ära ala valgustugevuse luksides.

Joonis 2.4 LED valgusti isojooned

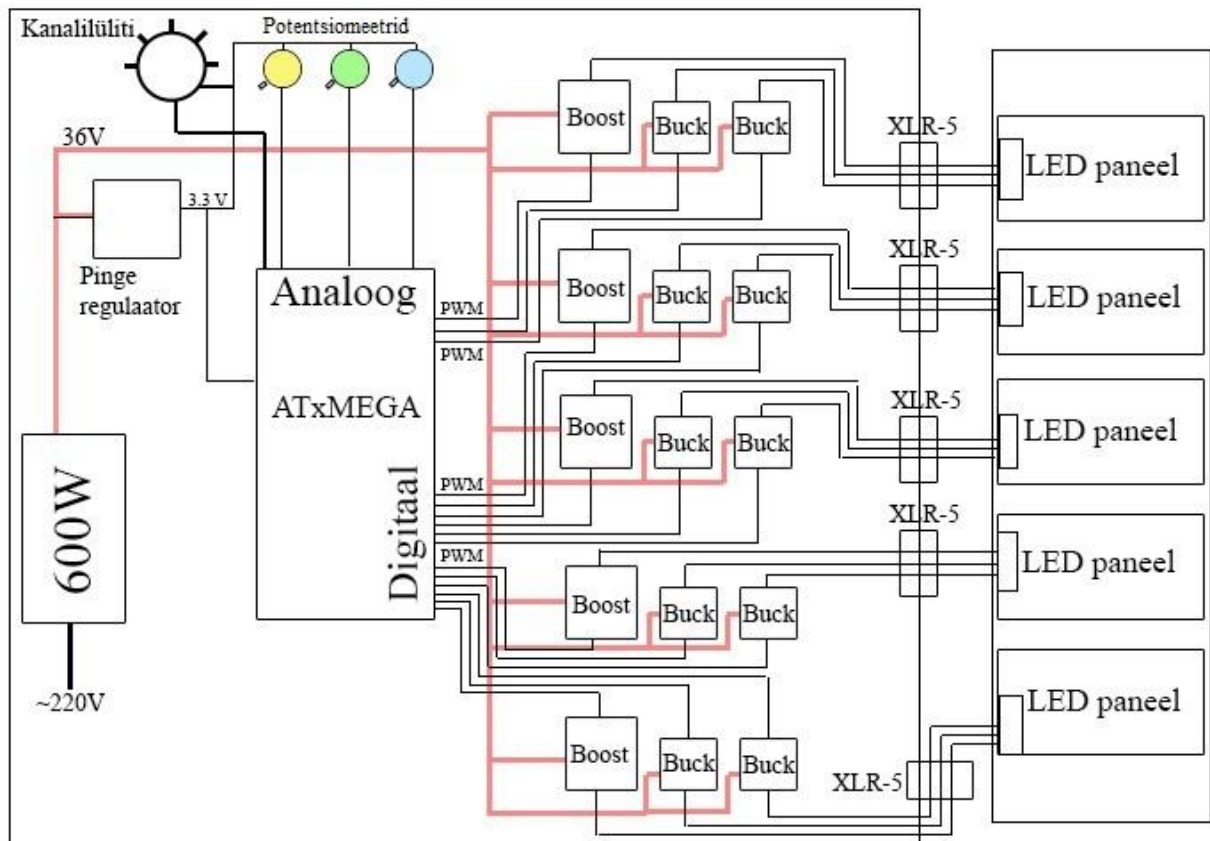
Joonisel 2.5 on arvestatud lagede ning põranda peegeldusega. Eeldusel, et ruum on 3m kõrge piisavalt lai, et külgedelt valgus ei peegeldu ja pildistatav isik või objekt asub 3m kaugusel ning ilma tiibpiirikuteta fotovalgusti on pandud umbes 1,5m kõrgusele statiivi otsa, siis tänu lae ja põranda peegeldustele on ühtlase valguse pindala suurem ning valgustugevus 240 lx.

Joonis 2.5 Hallskaala arvestamisel põranda ja laega

3. Elektriskeemi ülesehitus

Kogu süsteemi toidab 600W impulsstoiteplokk, mille väljundis on 36V alalispinge, joonis 3.1. ATxMEGA16A4 [7] mikrokontroller töötab 3,3 V toitepingel, mistõttu on lisatud pingeregulaator mikrokontrolleri toiteks. Mikrokontrolleri analoogsisenditega on ühendatud potentsiomeetrid reguleerimaks valgustugevust ning 5-astmeline kanalilüliti määramaks ära kontrollitava LED paneeli. Digitaalväljunditest tulevad PWM signaalid, millega juhitakse voolumuundureid. Kuna paneelis on 3 gruppi LED-e, siis iga LED grupi jaoks on oma voolumuundur. 16x8 LED maatriksi jaoks on pinget tõstev "Boost" tüüpi ning 8x8 LED maatriksi jaoks on pinget alandav "Buck" tüüpi voolumuundur. Kuna paneelid ja juhtplokk on eraldi korpustes, siis need on ühendatud omavahel 5-sooneliste kaablitega, otsastatud XLR pistikutega.

Joonis 3.1: Juhtploki plokkdiagramm

3.1. Toiteploki valik

Kuna juhtplokk on mõeldud 5 paneeli toitmiseks, siis tuleks arvestada vähemalt 5-kordse võimsusega, mis tuleks 491,55 W ehk ümardatult 500 W. Et toiteplokk ei peaks töötama täisvõimsusel ning tuleb valida toiteplokk väikse varuga, siis valituks osutuks 600 W. See garanteerib pikema eluea toiteplokkile ning juhtploki korpuse sisetemperatuur ei tõuse liiga kõrgeks.

Toiteploki valiku kriteeriumid:

- Väljundvõimsus ligikaudu 600 W
- Väljundpinge 27 V või 36 V
- Väljundvool vähemalt 15 A
- Hind

Toiteplokkide tootjaks on valitud Meanwelli, hinnad on võetud Jameco veebilehelt.

Tabel 3.1: Toiteploki valik

Tootenimetus	Võimsus	Väljundvool	Väljundpinge	hind
MSP-600-36	600W	0-17,5 A	36V	164.95 \$
HRPG-600-36	600W	0-17,5 A	36V	159.95 \$
SE-600-36	600W	0-16,6 A	36V	84,95 \$
PSP-600-27	600W	0- 22,2 A	27V	134.95 \$

Toiteploki valib autor SE-600-36 [8], mille hind on kõige madalam, kuigi vastupidavam variant oleks olnud PSP-600-27, pinget alandav voolumuundur töötab maksimaalse sisendpinge piiri peal.

3.2 Pinget alandav tüüritav voolumuundur

Toitmaks ära 8x8 LED maatriksit on vaja sellele anda 25,6 V ning 0,96 A. Lisaks diodide toitmisele on vaja neid ka juhtida. Kuna toiteallikast tuleb 36V, siis osutus valituks firma Diodese pinget alandav "Buck"-tüüpi mikroskeem AL8807 [9]. Antud mikroskeemi väljundvoolu saab juhtida, kas alalispingega 0,5V...2,5V vahemikus 20...100% või PWM signaaliga otse mikrokontrollerist maksimaalse sagedusega 500Hz vahemikus 1...100%. UI

muunduri väljundvoolu väärtuse muutmine toimub PWM signaaliga tüürides, tulenevalt PWM signaali genereerimise lihtsusest mikrokontrolleri poolt.

Tootja pakub elementide väärtuste leidmiseks oma kodulehele kalkulaatorit [10], mille alusel on teostatud arvutused, olulisemate komponentide (sisend- ja väljund kondensaatorid, induktiivpool, jne) leidmiseks. Väljavõtte etteantud parameetritest vastavalt toidetavale ahelale on toodud tabelis 3.2.

Tabel 3.2: AL8807 sisendparameetrid

Sisendparameetrid	
Toitepinge (V_{in})	36 V
Soovitud väljundvool LED maatriksile	960 mA
LED-de arv jadamisi	8
LED-i eeldatav päripinge (VLED)	3,2 V
Schottky dioodi päripingelang (V)	0,4 V
Induktiivpooli induktiivsus (L)	100 μ H
Induktiivpooli takistus (rL)	0,2 Ω
Keskkonna temperatuur	25 $^{\circ}$ C
Viigu CTRL pingeline (V_{CTRL})	2,5 V

Sisendpingeks valitud 36V ning kuna iga kaheksane LED-de jadaahel tarbib 120 mA (eeldatav päripingelang on $8 \times 3,2V$), siis 8 jadaahelat paralleelis (8×8 maatriks) on koguvooluks 960mA. Induktiivpooli suuruseks on soovitatud 100 μ H vastavalt sisendpingele ja väljundvoolule. Kondensaator C1 kui ka C2 on valitud 2,2 μ F. C1 on sisendis ning C2 väljundis tekkivate vooluimpulsside silumiseks, joonis 3.2. Exceli baasil skeemi kalkulaatori arvutatud tulemused on toodud tabelis 3.3. Ette antud 100 μ H induktiivpool annab voolu pulsatsiooniks ligikaudu 36%, mis on täiesti rahuldav tulemus.

Valgusdiodidele antav vool määratakse ära takistiga R1, mille saab välja arvutada valemiga:

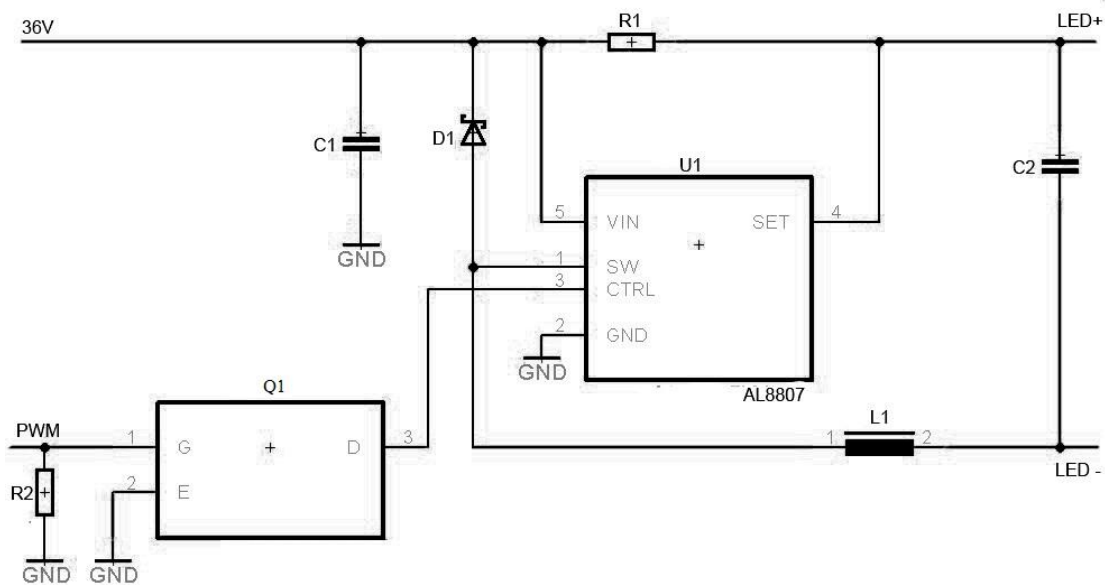
$$R1 = \frac{V_{Thd}}{I_{LED}} = \frac{0,1}{0,96} = 0,104 \Omega,$$

kus V_{Thd} on lävipinge, mille väärtuseks on antud andmelehes 0,1 V ning I_{LED} toidetavate LED-e vool, milleks on 960 mA.

Tabel 3.3: Arvutatud tulemused

Soovittav šunttakisti väärtus	
šunttakisti (Rset)	0,104 Ω
Ajalised määratlused	
täitetegur (D)	0,73
lülitussagedus (f)	207,1 kHz
LED-de vooluinformatsioon	
Voolu pulsatsioon (tipust tippu vahe)	346,3 mA
Väljundvoolu keskväärtus (Iavg)	969,6 mA
Alalisreguleerimine	100,0 %
Hajuvõimsused	
Väljundvõimsus	24,8 W
Mikroskeemi enda voolutarve	1,02 mA
Hajuvõimsus mikroskeemil	259,3 mW
Hajuvõimsus Schottky diodil	105,8 mW
Hajuvõimsus šunttakistil	97,9 mW
Hajuvõimsus induktiivpoolil	188,0 mW
Teoreetiline efektiivsus	97,4 %
Sisendvool	707,7 mA
Lisa parameetrid	
Sisemise transistorlüli takistus	0,39 Ω
Eeldatav siirete temperatuur kiibis	89,8 °C

Pingestades VIN +, lülitub AL8807 sisemine lüliti sisse, ning vool kulgeb läbi takisti R1, induktori L1, kondensaatori C2 ja valgusdiodi. Voolu kasv on lineaarne ning selle kasvu kiirus on tingitud sisendpingest, induktiivpoolist L1. Kasvava vooluga suureneb ka pinge šunttakistil R1. Mikroskeemi sisemine ahel mõõdab pinge muutust šunttakistil R1 ning annab selle mikroskeemis olevale komparaatori sisendisse. Kui pinge saavutab sisemiselt seatud pinge lävendini, lülitub sisemine lüliti lahti. Induktiivpoolil salvestunud energia tulemusena jääb vool ringlema läbi R1, L1, C2, LED ja Schottky diodi D1. Tulemusena langeb ka vool, mille kiirus sõltub LED-ide päripingelangust ning schottky diodist D1. Selle tulemusena langeb ka pinge šunttakistil R1. Kui takistil R1-l mõõdetud väärtus on sisemise komparaatori tugipingest madalam lülitub mikroskeemi lüliti taaskord sisse. Kogu mikroskeemi AL8807 sisemise lüliti sisse/välja-tsükli ning LED-i voolu määrabki takisti R1. Heleduse ehk väljundvoolu muutmiseks PWM signaali abil on lisatud skeemile MOSFET transistor Q1.

Joonis 3.2: pinget alandav tüüritava voolu muunduri skeem

3.3. Pinget tõstev tüüritav voolumuundur

Suurema (16x8) LED maatriksi puhul jäi küll vool samaks, kuid LED-de päripingelang läks kaks korda suuremaks. Kuna süsteemi toiteallika pinge on 36V, siis vajaliku pinge saamiseks tuli 16x8 LED maatriksi tüürimiseks valida pinget tõstev „Boost“ tüüpi UI muundur. Valik langes firma Diodes mikroskeemile ZXLD1374 [11], sest antud mikroskeem lubab kahel erineval viisil väljundvoolu reguleerida, joonis 3.3. Antud mikroskeemi väljundvoolu saab muuta kas alalispingega vahemikus 0,125 – 2,5 V, vool muutub vahemikus 10 kuni 200%, või PWM (impulsslaiusmodulatsioon) signaaliga otse mikrokontrollerist, reguleerimise vahemik 0 kuni 100%. PWM signaali (256 astet) suurim sagedus võib olla 900 Hz. UI muunduri väljundvoolu väärtuse muutmine toimub PWM signaaliga tüürides, tulenevalt PWM signaali genereerimise lihtsusest mikrokontrolleri poolt.

Tootja pakub elementide väärtuste leidmiseks oma kodulehele kalkulaatorit [12], mille alusel on teostatud arvutused, olulisemate komponentide (sisend- ja väljund kondensaatorid, induktiivpool, jne) leidmiseks.

Tabel 3.4 : ZXLD1374 kalkulaatori sisendväärtused

Impulssmuunduri tingimused		
VINMAX	Maksimaalne sisendpinge	36,5 V
VINMIN	Minimaalne sisendpinge	35 V
VFLED	Päripingelang LED-del	3,2 V
N	LED-de arv jadamisi	16
ILED	Soovitud väljundvool LED maatriksile	0,96 A
VRIPIN	Pinge pulsatsioon sisendis	0,25 V
VRIPOUT	Pinge pulsatsioon väljundis	0,2 V
Tamb	Maksimaalne keskkonna temperatuur	50 °C

Sisendisse valisin väikse pingekõikumise vahemiku. Kuna tegu on 16x8 maatriksiga, siis jääb vool samaks, kuid pinge kahekordistub.

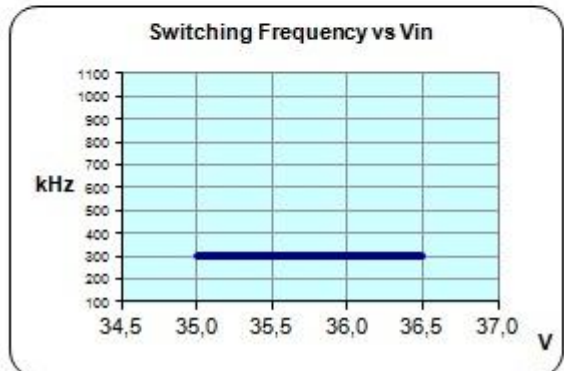
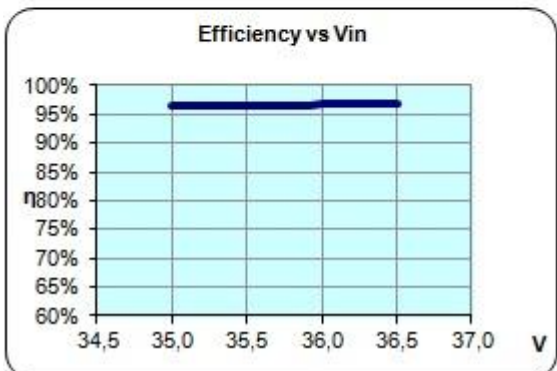
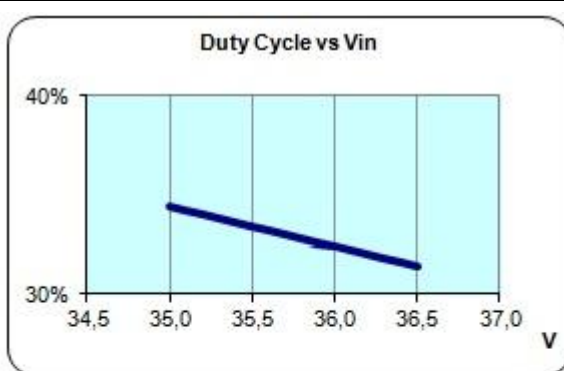
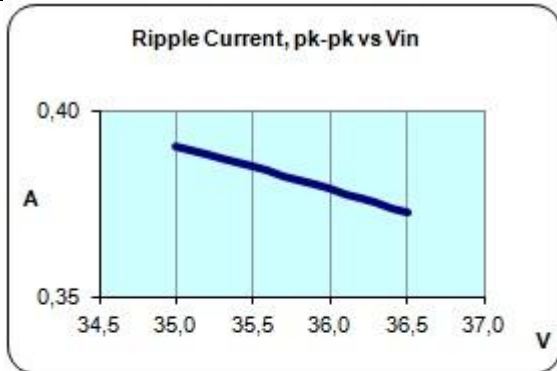
Tabel 3.5: ZXLD1374 kalkulaatori tulemused

Pinged ja voolud, TA = 50 °C	
Sisendpinge keskväärtsus	35,75 V
LED maatriksi päripingelang	51,20 V
Maksimaalne sisendvool	1,462 A
Sisemise lüliti pinge, VLX	51,7 V
Induktiivpooli maksimaalne vool	1,666 A
Maksimaalne voolupulsatsioon induktiivpoolis	0,390 A
LED väljundvoolu viga	0,52%
Power dissipation, max, TA = 50 °C	
Schottky diood	0,654 W
ZXLD1374 (quiescent+gate chrg+MOSFET)	0,576 W
Induktiivpool	0,261 W
Šunttakisti	0,264 W
Sisendvõimsus	51,171 W
Väljund võimsus	49,416 W
Kogu kadu	1,755 W
Siirde temperatuurid, max, TA = 50 °C	
Schottky diode	63,074 °C
ZXLD1374	72, 473 °C

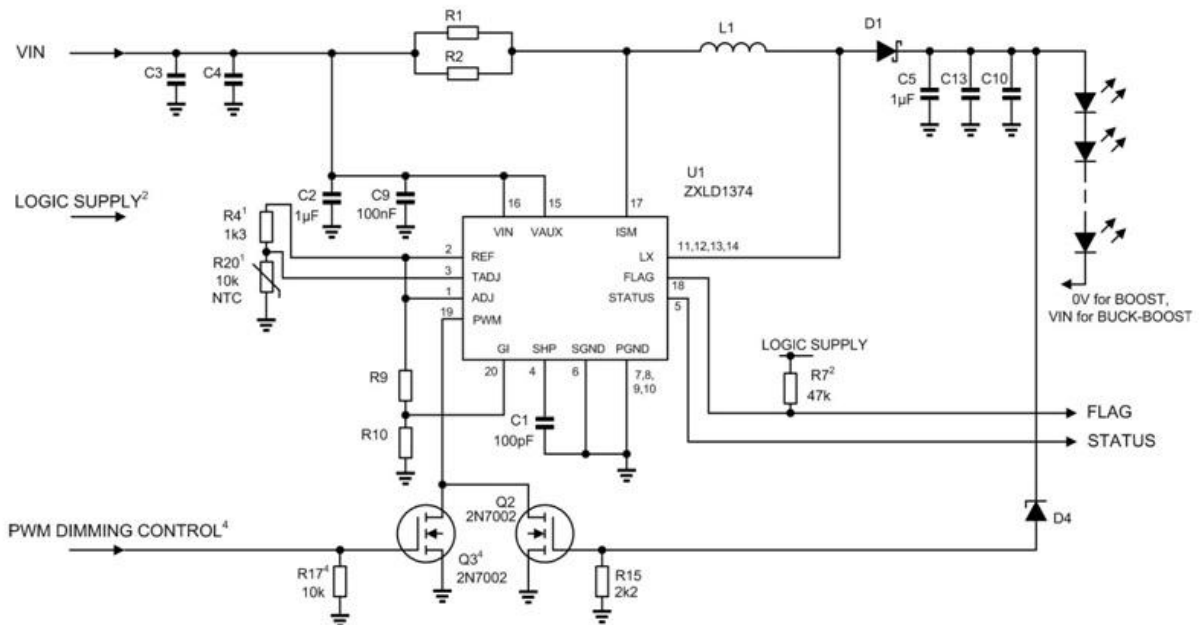
Efektivsus, TA=50 °C

Efektivsus minimaalsel sisendpingel 96,6 %

Efektivsus maksimaalsel sisendpingel 96,8 %

Topology: BOOST

Joonis 3.3: ZXLD1374 kalkulaatori välja pakutud skeem

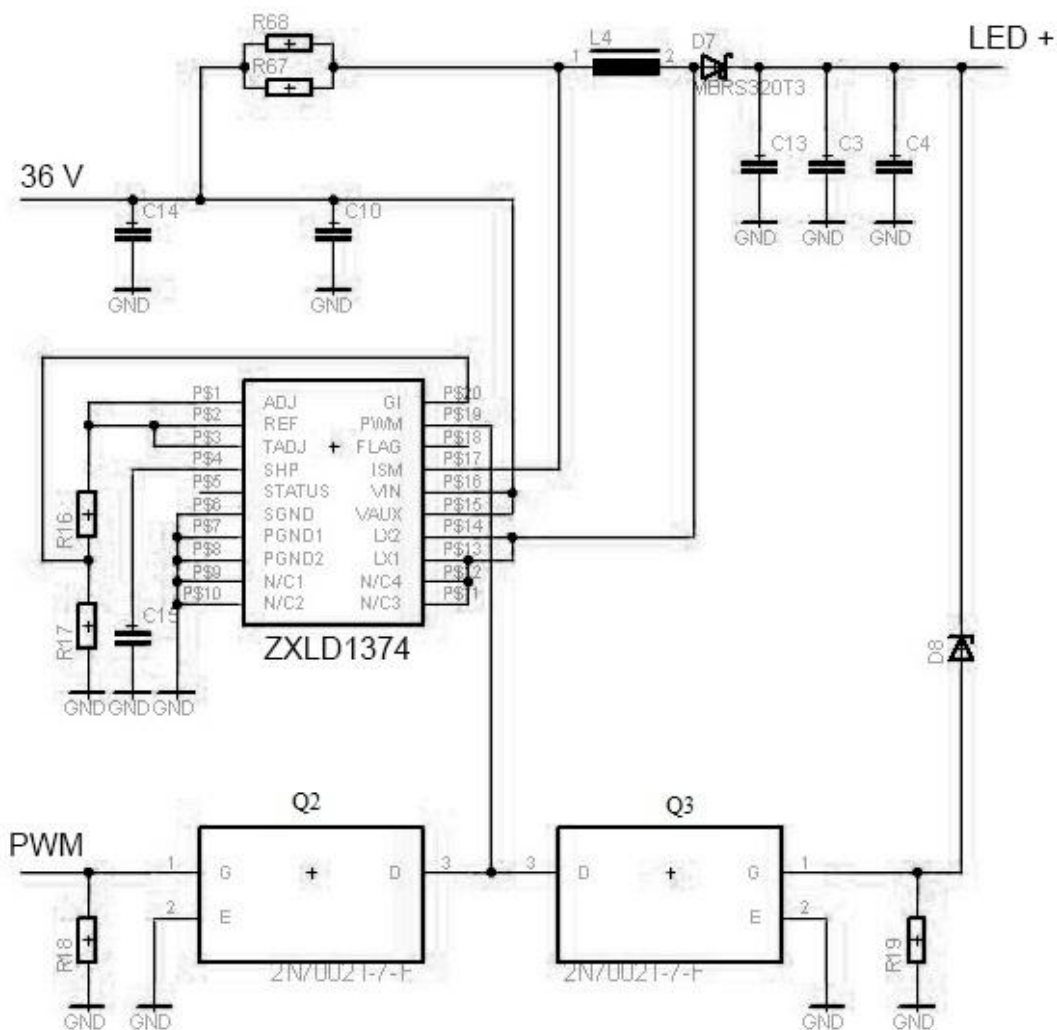
Tabel 3.6: komponentide loetelu

Quantity	Ref	Description
1	U1	IC, Diodes Inc., ZXLD1374
2	Q2, Q3	MOSFET, Diodes Inc., 2N7002
1	D1	Diode, Schottky, Diodes Inc., MBR760
1	D4	#VALUE!
1	L1	Inductor, Würth 7447709101 [100µH]
1	C1	Capacitor, 100 pF, NPO, 50 V, 0805
2	C2, C5	Capacitor, 1 µF, X7R, 100 V, 1206
2	C3, C4	Capacitor, 0,47 µF, X7R, 100 V
1	C9	Capacitor, 0,1 µF, X7R, 100 V, 0805
1	C10, C13	Capacitor, 2,2 µF, X7R, 100 V
1	R1	Resistor, 0,22 Ω, 0,25 W, 1206
1	R2	Resistor, 0,27 Ω, 0,25 W, 1206
1	R4	Resistor, 1k3, 0805
1	R7	Resistor, 47k, 0805
1	R9	Resistor, 36k, 0805
1	R10	Resistor, 39k, 0805
1	R15	Resistor, 2k2, 0805
1	R17	Resistor, 10k, 0805
1	R20	Thermistor, 10k, NTC

Elektriskeemi optimeerimisel jäeti välja NTC termistoril põhinev temperatuurimõõteahel ja digitaalsed infoväljundid. Temperatuurimõõteahel oleks võimaldanud monitoorida LED maatriksi temperatuuri ja selle ülekuumenemisel väljundvoolu vähendada. Digitaalsed infoväljundid „STATUS“ ja „FLAG“ võimaldaksid mikrokontrolleril aru saada UI muunduri mikroskeemi seisundist. LED maatriksi temperatuur loodetakse kontrolli all hoida piisava jahutusradiaatori valikuga, sest temperatuurisensori ühendamine tähendaks kaablis lisasooni. Lisaks võib tekkida pika kaabli tõttu müra oht. Kuna temperatuuri mõõtmist ei toimu, siis puudub ka otsene vajadus digitaalsete infoväljundite ühendamiseks. Optimeeritud elektriskeem on toodud joonisel 3.4.

Ahela pingestamisel lülitub sisse mikroskeemi ZXLD1374 sisemine lüliti ja vool kulgeb toiteahela plusskontaktilt läbi šunttakistite R67, R68, induktiivpooli L4 vastu maadjuhet (GND). Vool induktiivpoolis L4 kasvab (toimub energia salvestamine) kuni ülemise lävendini, mille saavutamisel lülitub transistorlüliti välja. Induktiivpoolis voolu katkestamisel

rakendub eneseinduktsioon, mis pöörab induktiivpoolil pinge polaarsuse vastupidiseks ja pingelang poolil kasvab hüppeliselt, vool voolab läbi Schottky diodi D7 koormusesse. Väljundpinge maksimaalne väärtus on määratud koormuseks olevate LED-ide päripingelanguga. Voolu maksimumväärtus hoitakse ahelas püsivana šunttakistitel R67, R68 pinget mõõtes (ainuke tagasisideahel, mikroskeemi sisend ISM). Kui voolu väärtus induktiivpoolis saavutab alumise lävendi, lülitub transistorlülitu uuesti sisse ja tsükkel algab taas. See on selleks, et saavutada lävipinge poolil. Kui see on saavutatud, lülitub sisemine lüliti välja ning siis kulgeb vool läbi R67, R68, pooli L4, D7, VD maatriksi ja tagasi GND. Kui pooli pinge on langenud lävipingest madalamale, lülitub sisemine lüliti taaskord sisse ning protsess algab uuesti. Takistite R16, R17 pannakse paika võimendustegur. Takistite R67, R68 pannakse paika vool, mis kulgeb läbi LED-ide. Koormuse lahtiühendamisel on pandud kaitseks ülepinge eest zener D6 ning R19. Tagasisideahela komponeerimiseks on pandud SHP sisendisse kondensaator C15.

Joonis 3.4: optimeeritud pinget tõstva tüüritava voolu muunduri skeem

Võimendustegut GI_{ADJ} , mis pannakse paika takistite $R16$ ja $R17$ -ga.

$$GI_{ADJ} = \left(\frac{R17}{R17 + R16} \right) = \left(\frac{39k}{39k + 36k} \right) = 0,52$$

Saamaks kätte šunti R_s väärtuse saamiseks

$$R_s = \frac{R67 * R68}{R67 + R68} = \frac{0,22 * 0,27}{0,22 + 0,27} \approx 0,121 \Omega$$

Kuna töösükli paneb paika juhtkontuur, siis šunti läbiva voolu saab järgmiselt:

$$I_{RS} = \left(\frac{0,225}{R_s} \right) \left(\frac{GI_{ADJ}}{1 - D} \right) \left(\frac{V_{ADJ}}{V_{REF}} \right),$$

kus D on töösükkel, mis arvutatakse:

$$D \approx \frac{V_{out} - V_{in}}{V_{out}} = \frac{51,2 - 36}{51,2} \approx 0,3$$

V_{ADJ} on pinge mikroskeemi ADJ väljaviigul ning V_{REF} tugipinge, milleks on 1,25V

$$I_{RS} = \left(\frac{0,225}{0,121} \right) \left(\frac{0,52}{1-0,3} \right) \left(\frac{1,25}{1,25} \right) = 1,38 \text{ A}$$

Sealt tuleb ka valgusdioodidele antav vool I_{VD}

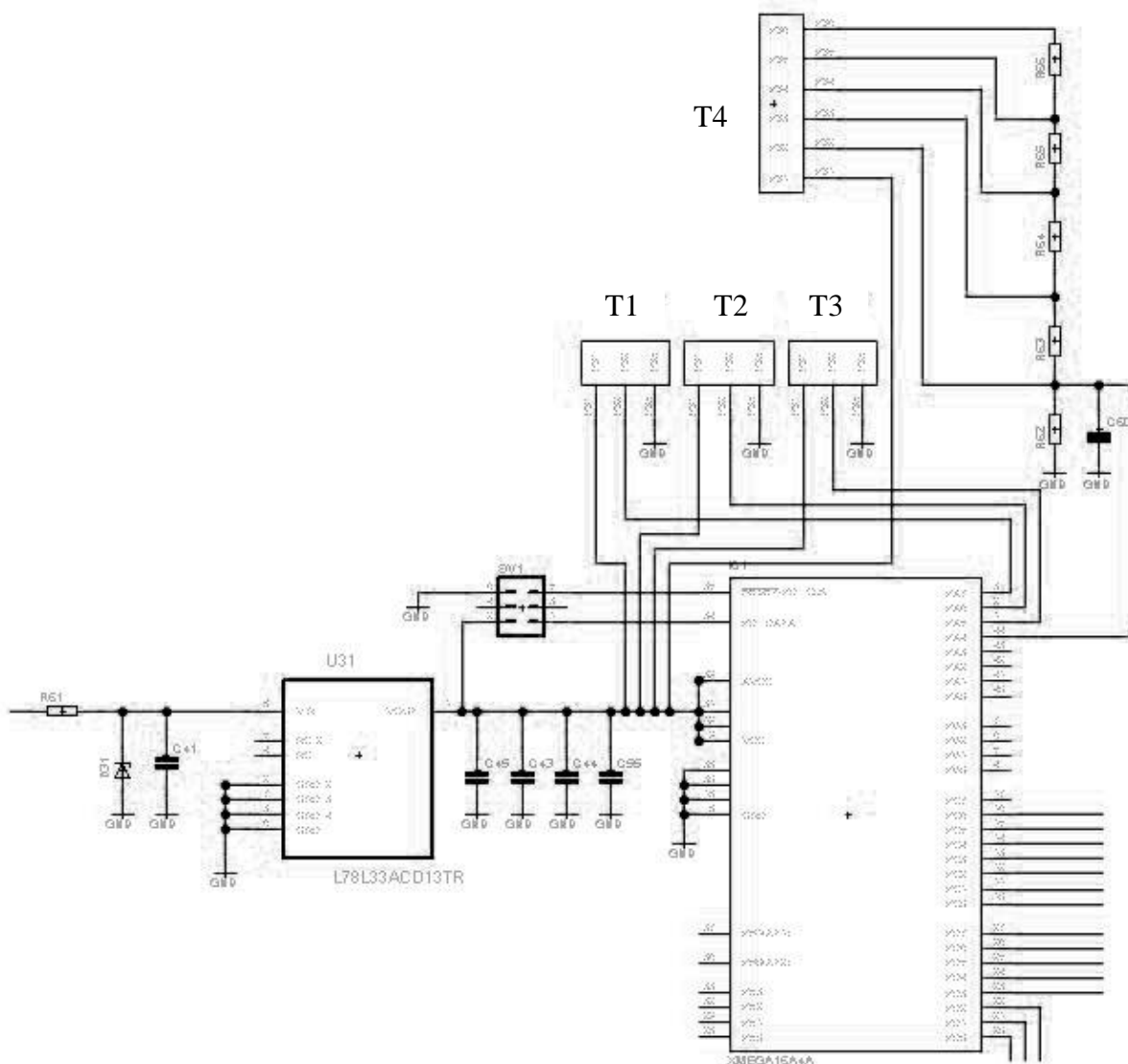
$$I_{VD} = I_{RS}(1 - D) = 0,966 \text{ A}$$

Pingelang šuntil

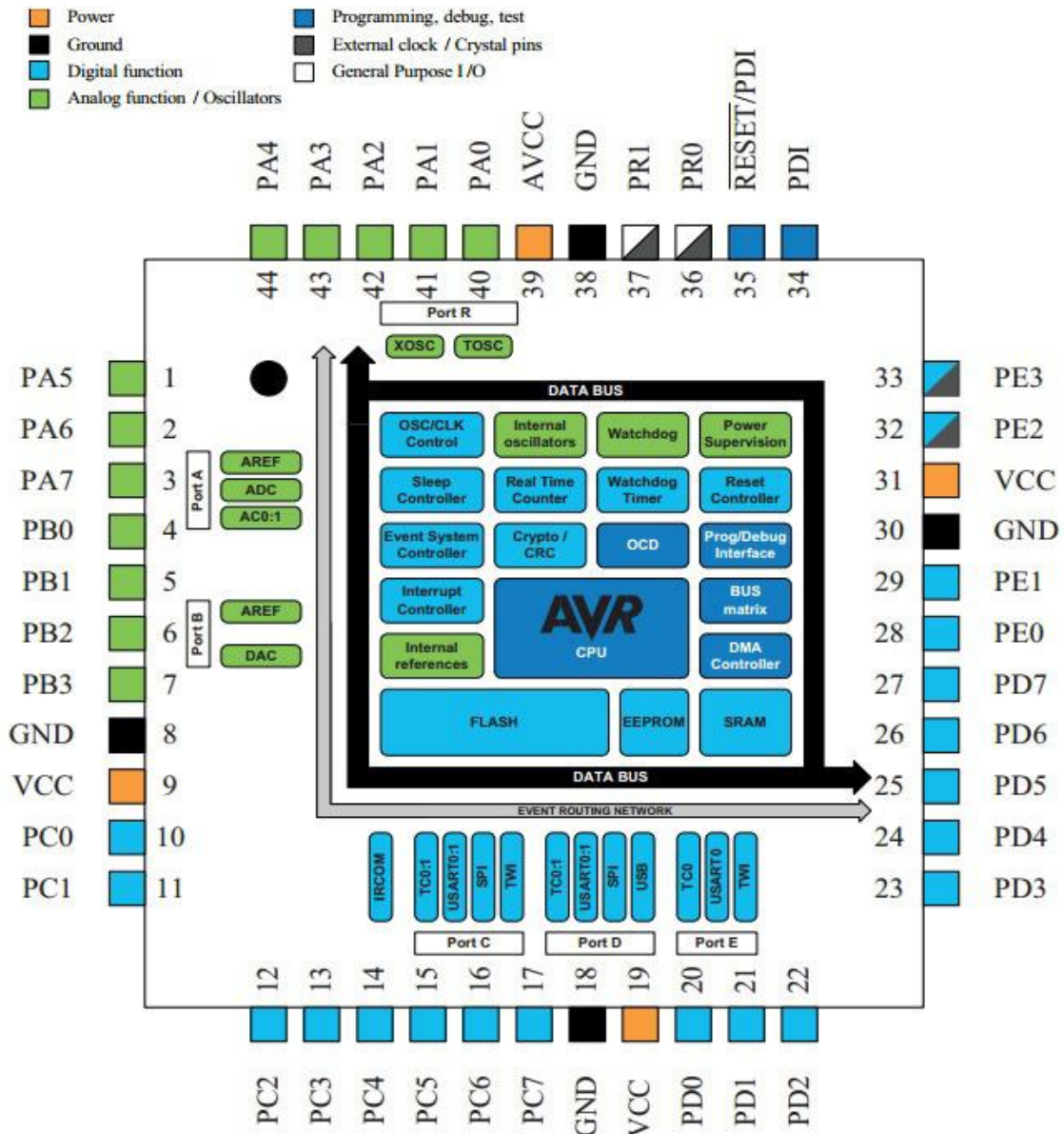
$$V_{RS} = I_{RS}R_s = 1,38 * 0,121 = 0,167 \text{ V}$$

3.4. Mikrokontroller

Ülesandest tulenevalt on vaja ka valgusdioode juhtida, joonis 3.4. Süsteemi juhtimiseks on 4 nupp, millest üks on 5-astmeline lüliti, ning 3 potentsiomeetrit. Nende omavaheline suhtlus toimub läbi mikrokontrolleri ATxMEGA16A4, joonis 3.4. Mikrokontrolleri valikul kujunes suureks valikufaktoriks digitaalväljundite arv, mis oleksid sisemise riistvaralise toega PWM signaali genereerimiseks. Mikrokontrolleril ATxMEGA16A4-1 on neid 16 ning vajadus oli ülesandest lähtuvalt 15. Mikrokontrolleri eesmärk on vastavalt kanalilüliti asendile aktiveerida kolm digitaalväljundit ning reguleerida vastavalt PWM-i väärtusele LED maatriksi heledust (PWM-i väärtus vastavalt potentsiomeetri asendile).

Joonis 3.5: ATxMEGA16A4 ühendusskeem

Joonis 3.6: ATxMEGA16A4 plokk skeem

Helesinisega märgitud väljaviigid on digitaalsed pordid, millest 15 kasutatakse PWM väljundina valgusdiodjuhtmoodulite juhtimiseks. Rohelised on analoogpordid, mille küljes on potentsiomeetrid ning kanalilüliti. Ühendused mikrokontrolleri ja voolumuundurite vahel on kirjeldatud tabelis 3.7.

Tabel 3.7: Väljaviikude ühendused

Väljaviik	Ühendus	Diiodide Grupp
10	PC0	U26, R53
11	PC1	U12, R22
12	PC2	U8, R11
13	PC3	U4 R8
14	PC4	U2, R2
15	PC5	U6, R23
16	PC6	U7, R18
20	PD0	U18, R35
21	PD1	U16, R32
22	PD2	U14, R29
23	PD3	U24, R47
24	PD4	U22, R44
25	PD5	U20, R41
26	PD6	U30, R59
27	PD7	U28, R56
3	PA7	T1
2	PA6	T2
1	PA5	T3
44	PA4	T4
35	RESET/PDI_CLK	SV1 -
34	PDI_DATA	SV1 +
39, 31, 19, 9	AVCC /VCC	U31
28, 29, 32, 33, 36, 37	PR1(XT1), PR0(XT2), PE3, PE2, PE1, PE0	GND

Kanalilüliti erinevate asendite olekud on saavutatud pingejaguriga, mis arvutatakse valemiga:

$$U_2 = U_1 \frac{R1}{R1 + R2}$$

kus U_2 on väljundpinge, U_1 on sisendpinge. $R1$ on pinge mõõtepunktist maa poole jääv takistus ning $R2$ mõõtepunktist toitepinge poole jääv takistus.

Valemi põhjal arvatud pingete väärtused on välja toodud tabelis 3.8, kui toitepingeks on 3,3V ning pingejaguri takistusteks on 10kΩ. Nende väärtuste põhjal määratakse mikrokontrolleris kanal.

Tabel 3.8: Pingejaguri väärtused

Kanal	Takistus	Väärtus
1	10 kΩ	3,3 V
2	20 kΩ	1,67 V
3	30 kΩ	1,1 V
4	40 kΩ	0,83 V
5	50 kΩ	0,66 V

Kuna potentsiomeetrid ja kanalilüliti käivad kere külge, siis skeemis on T1...T4 märgitud terminalidena, kust ühendatakse vastavad nupud juba juhtmetega.

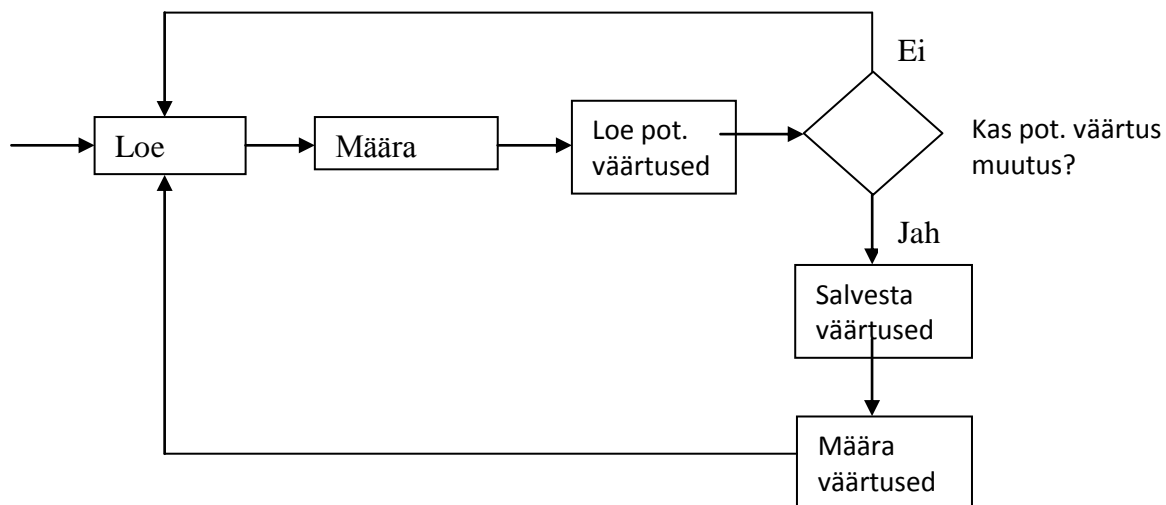
Kuna mikrokontrolleri toitepinge on 3,3 V, siis vajaliku toitepinge saamiseks kasutatakse pingeregulaatori mikroskeemi L78L33ACD13TR[13]. Tänu mikrokontrolleri väikesele energitarbele võib siin kasutada tavalist lineaarregulaatorit. Mikrokontrolleri voolutarve on prognoositud kuni 20 mA. Eeldatav eralduv võimsus pingeregulaatoril U_{31} on:

$$P_{U_{31}} = (U_{D1} - V_{DD}) \times (I_{U_{31}} + I_{ctr}) = (24 - 3,3) \times (0,006 + 0,02) = 0,54 \text{ W},$$

kus U_{D1} on stabilitroneil olev pingelang, V_{DD} mikrokontrolleri toitepinge 3,3V, $I_{U_{31}}$ on pingeregulaatori omatarve ja I_{ctr} eeldatav maksimaalne mikrokontrolleri poolt tarbitav vool.

3.5. Koodi kirjeldus

Lülitades juhtploki sisse, loeb programm pinge väärtuse analoogpordist, kuhu on lülitatud kanali lüliti, millele vastavalt määrab kanali oleku ning potentsiomeetri analoogsisendid vastava PWM väljundiga, joonis 3.6. Kui mällu salvestatud väärtust pole antud väljundisse, siis määratakse sinna vaikeväärtuse, mis vastab potentsiomeetri minimaalse väärtusega. Seejärel loeb potentsiomeetri väärtused. Kui potentsiomeetrit ei liigutata, ei saadeta potentsiomeetri väärtuseid väljundisse. Kui liigutatakse, siis nad salvestatakse ning saadetakse nad väljundisse. Kanali vahetamisel algab ring uuesti.

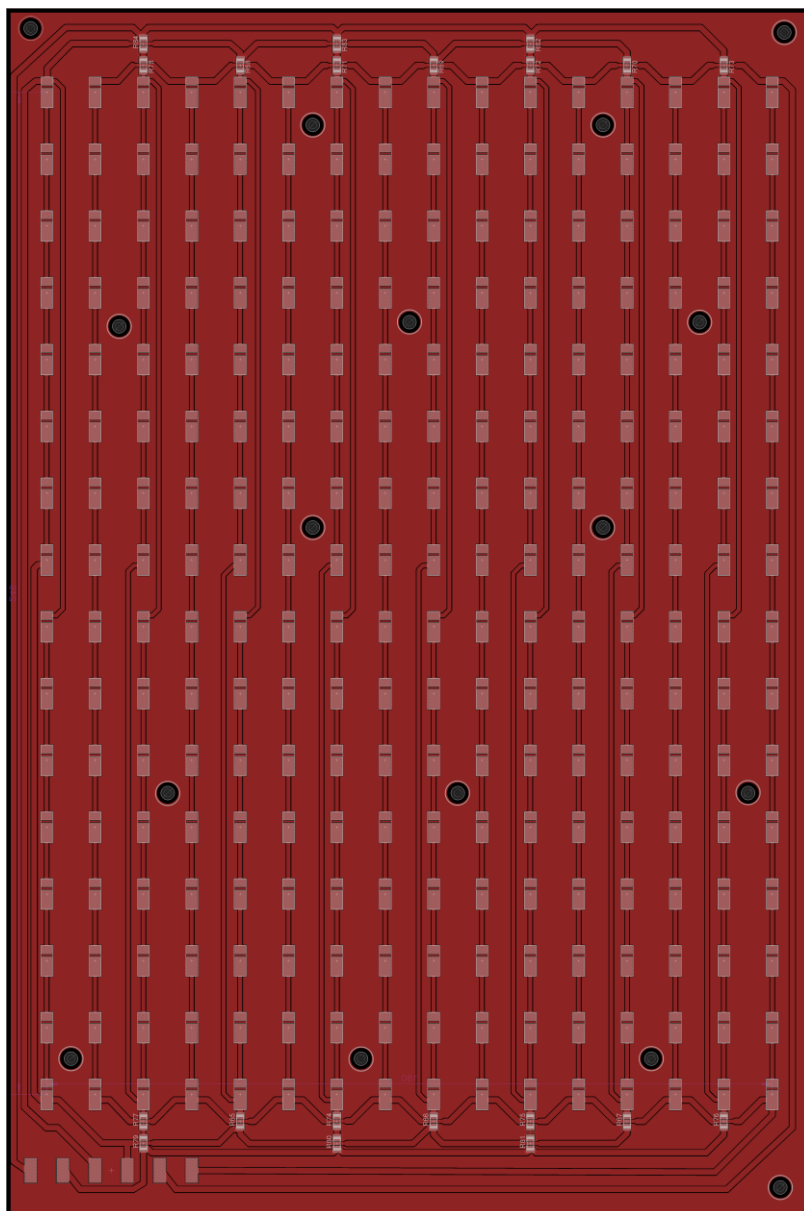
Joonis 3.7: mikrokontroller programmi olekudiagramm

3.6. Paneeli ning juhtploki ühendamise

Paneelid ning juhtplokk ühendatakse omavahel XLR-5 kaabliga, mida kasutatakse sageli nii heli kui valgustehnikas. Pistikute ning kaabli suur eelis on selles, et kaablit saab vahetada pikema või lühema vastu, mis vähendab kaablite puntraid studios või võtteplatsil ning kaabli purunemisel välja vahetada. Lisaks XLR kaablitel on piisavalt jämedad sooned, mis kannatavad suuremaid voolusid.

4. Trükkplaadi disain

Valgusdioodpaneeli trükkplaadiks on valitud ühepoolne alumiinium 200 x 300 mm trükkplaat, mille soojusjuhtivus on parem kui FR-4 trükkplaadil. Kuna trükkplaadi disainimisel osad rajad ristusid, siis radade ületamiseks on kasutatud M1206 korpusega nulltakisteid, mille alt mahub läbi kuni 0,8mm laiune rada. Radade laius on arvestatud maksimaalse neid läbiva voolu järgi, milleks on ligikaudu 1A. Pikemate rajade laius on 1.4mm ning lühemate laiuseks 1mm. LED-id on paigutatud üksteise suhtes 9mm vahega. Trükkplaadile on XLR pistikupesa ühendamiseks jooteväljad, et pistikupesa saaks kinnitada korpuse külge.

Joonis 4.1: LED paneeli trükkplaat

4.1. Paneeli temperatuuri arvutused

Selleks, et saada teada palju võimsust suudab 30 x 20 cm alumiiniumalusel trükkplaat eraldada, ilma et oleks vaja lisajahutust, peab välja arvutama LED termotakistuse ning alumiiniumtrükkplaadi termotakistuse.

Eelduseks on, et siirdetemperatuur R_{thJS} ei ületa 80°C ning keskkonna temperatuur on maksimaalselt 40°C . Kuna plaadil on kahe erineva tootja valgusdiodid, millest ühtedel pole välja toodud valgusdiodi siirde ja jootevälja vahelist termotakistust, siis eeldame, et nad on mõlemad sama väärtusega.

Valgusdiodi termotakistuse R_{thLED} arvutamiseks:

$$R_{thLED} = R_{thJS} + R_{thSB} = 33 \frac{^{\circ}\text{C}}{\text{W}} + 0,65 \frac{^{\circ}\text{C}}{\text{W}} = 33,65 \frac{^{\circ}\text{C}}{\text{W}},$$

kus R_{thJS} on siirde ja jooteväljavaheline termotakistus ning R_{thSB} on jootevälja ja trükkplaadi vaheline termotakistus.

Seejärel saab arvutada L. Abo "Raadiolülitused"[14] raamatust saadud valemist alumiinium trükkplaadi (plaatradiaator) termotakistuse vastavalt mõõtmetele:

$$R_{thAL} = \frac{0,16}{A} = \frac{0,16}{0,2 * 0,3} \approx 2,67 \frac{^{\circ}\text{C}}{\text{W}},$$

kus 0,16 on etteantud konstant ning A plaadi pindala.

Saamaks teada, palju eraldub soojust valgusdiodidist:

$$T_{LED} = T_j - T_A - (P * R_{thVD}) = 80 - 40 - (0,4 * 33,65) \approx 26,54 \text{ }^{\circ}\text{C},$$

kus T_j on siirde temperatuur, T_A on keskkonna temperatuur ja P on ühe valgusdiodi võimsus.

Et teada saada palju võimsust hajutab antud trükkplaat:

$$P_{thAL} = \frac{T_{LED}}{R_{thAL}} = \frac{26,54}{2,67} = 9,94 \text{ W},$$

mis tähendab, et 20 x 30 cm trükkplaat suudaks jahutada ära ainult 1/10 vajalikust võimsusest.

Radiaatori valikuks vajaliku termotakistuse arvutamiseks on vaja teada valgusdiodide kogu termotakistust:

$$\frac{1}{R_{thkogu}} = \frac{1}{R_{th1}} + \dots + \frac{1}{R_{th256}} = \frac{1}{33,65} + \dots + \frac{1}{33,65} \approx 7,61$$

$$R_{thkogu} = \frac{1}{7,61} \approx 0,131 \text{ } ^\circ\text{C}/\text{W},$$

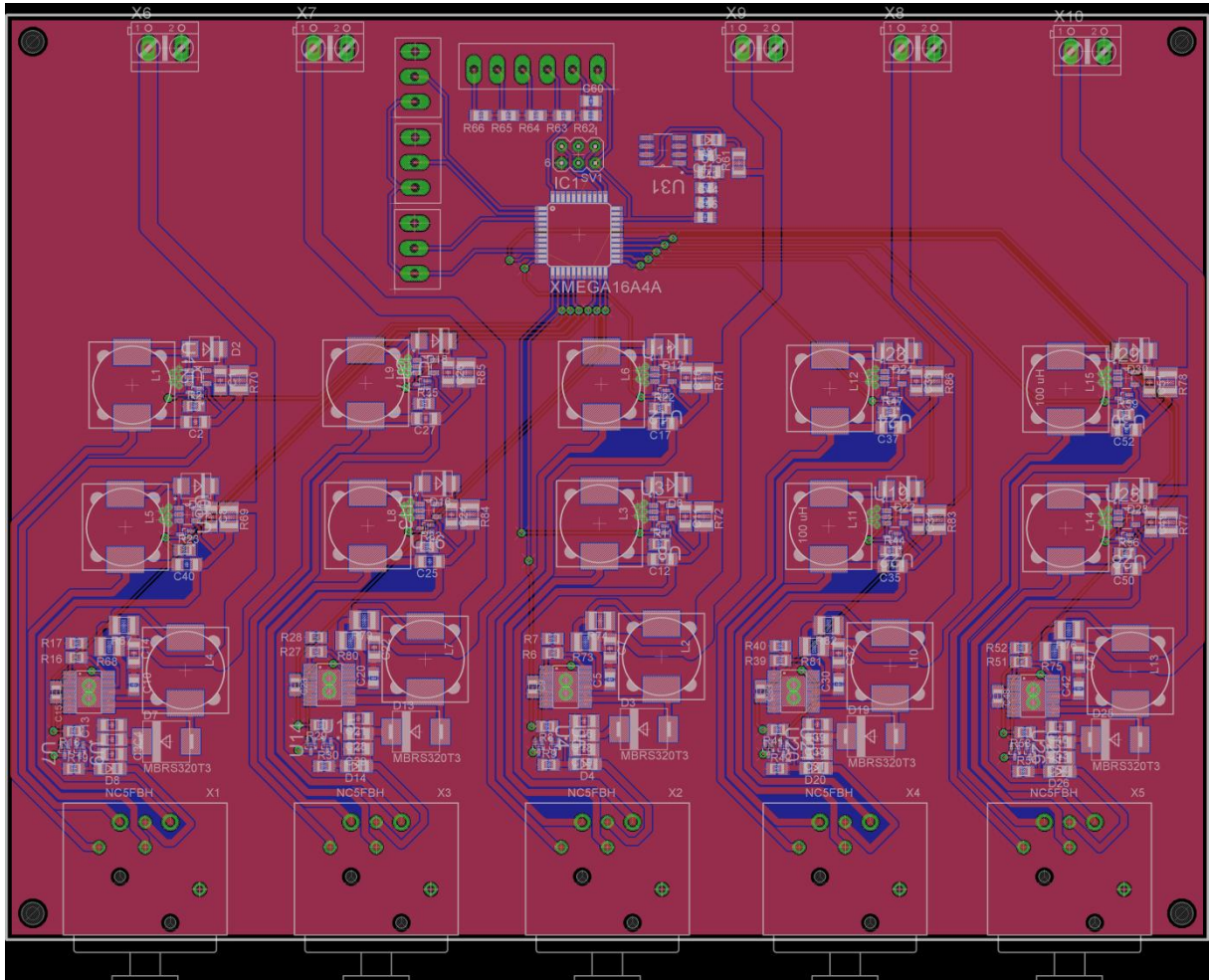
Mille järel saab arvutada vajaliku radiaatori termotakistuse:

$$R_{thRad} = \frac{T_J - T_A}{P} - R_{thkogu} = \frac{80 - 40}{102,4} - 0,131 = 0,26 \text{ } ^\circ\text{C}/\text{W}.$$

Radiaatoriks on valitud H S MARSTON 852SP-02500-A-200 [15] termotakistusega 0,3 °C/W, mis vastab küll mõõtudele, kuid ületab 0,04 °C/W termotakistust. Valitud radiaatoriga on võimalik jahutada ära 92,8 W. Antud lahenduse puhul pole see erinevus kuigi kriitiline, sest arvutamisel on võetud arvesse maksimum väärtused, tagamaks seadme töökindluse valgusdiodide piirväärtustel. LED-de pikema eluea tagamiseks on võimalik piirata maksimaalset võimsust tarkvaraliselt. Radiaator kinnitatakse kruvidega trükkplaadi külge. Radiaatori kinnitamiseks kasutatakse keset trükkplaati olevaid kruviauke. Nurkades olevad kruviaugud on mõeldud trükkplaadi kinnitamiseks korpuse külge. Trükkplaadi ning radiaatori vahele on vaja panna ka termopasta garanteerimaks maksimaalne trükkplaadi kattumine radiaatoriga ning parima võimaliku soojusülekande tagamine.

4.2. Juhtploki trükkplaat

Juhtplokk on disainitud kahekihilise FR-4 komposiitmaterjalist trükkplaadile, mille mõõtmed sõltusid suuresti XLR pistikupesade mõõtmetest. Pealmisele kihile on paigutatud kõik komponendid ning toiteahelad. Alumiselt kihilt on viidud PWM signaal muunduritest mikrokontrollerini. Komponentide paigutamisel on järgitud andmelehtedes soovitatud nõuandeid.

Joonis 4.2: juhtploki kahepoolne FR-4 182 x 140 mm trükkplaat.

5. Valgusti korpuse mehaanika visioon

Juhtplokki korpusesse läheb sisse nii toiteplokk kui ka juhtplokki trükkplaat. Korpusel on ühe külje peal 5 XLR pistikupesa ning toitekaabli pesa. Korpuse pealmisel küljel asuvad kolm potentsiomeetri nuppu ning kanalilüliti nupp. Alumisel küljel pehmendus jalad ning standartse statiivikeergme pesa. Metallist korpuse suuruseks tuleb 220 x 275 x 80mm. Korpus tuleb matti musta värvi, et hämaramates valgusseadistustes ei tekiks ülearuseid valguspeegeldusi.

Valguspaneeli korpuse tagakülge katab radiaator, ees pleksist klaas ning nurkades magnetid, milledega kinnitub paneeli külge filter. Küljepeal on üks XLR pistikupesa ning tüüpiirikud, kahel küljel ka sang mugavaks liigutamiseks. Orienteeruvaks suuruseks tuleb paneelil 210 x 310 x 210 x 50mm, arvestades toiteplokki ning juhtplokki trükkplaadi suurust.

6. Majandushinnang

Tabelis 6.1 on välja toodud komponentide alla minev kulu, mille hinnad on võetud Farnellist. Selle sees pole trükkplaadi valmistamist, radiaatorit, korpuseid ja nende detaile, statiive ja statiivi kinnitust, mis moodustavad väga suure osa hinnast. Orienteeruvalt on arvestatud, et nende alla lähem ligikaudu kaks korda sama palju mis komponentide alla. Ehk esmase valmis toote maksumus oleks üle 1000€. Arvestades, et turul olevad analoogsed tooted on samas hinnaklassis, siis antud toote arvestatav hinnaerinevus tuleks 5 paneeli puhul. Kui eeldada, et samaväärse toote hinnaks turul on 1000€, siis 5 paneeli puhul tuleks hinna 5000€. Antud lahenduse puhul tuleks 1000€ juhtploki ja paneeli hinnaks ning iga lisapaneeli puhul kuni 500€, siis oleks hinnavõit juba 2000€.

Tabel 6.1: Komponentide kulu

Nimetus	kere	Kogus	tk Hind	Hind kokku
Takistus				
MC0805S8F1002T5E	M0805	20	0,00 €	0,06 €
MC0805S8F2201T5E	M0805	5	0,00 €	0,02 €
CRCW080536K0FKEA	M0805	5	0,01 €	0,04 €
MC0805S8F3902T5E	M0805	5	0,00 €	0,02 €
CRCW1206430RJNEA	M1206	1	0,02 €	0,02 €
ERJ14BSFR10U	R1210	10	0,39 €	3,90 €
ERJ14RQFR22U	R1210	5	0,35 €	1,75 €
ERJ14RQFR27U	R1210	5	0,36 €	1,80 €
MC1206S4F0000T5E	R1206	20	0,00 €	0,06 €
Kondensaator				
GRM31CR72A225KA73L	C1206	37	0,27 €	9,99 €
08055C101KAT2A	C0805	3	0,15 €	0,46 €
C3216X7R2A105K160AA	C1206	5	0,27 €	1,35 €
MC0805B104M500CT	C0805	10	0,01 €	0,08 €
MC0805N101K101CT	C0805K	5	0,02 €	0,10 €
Induktor				
7447709101		15	3,10 €	46,50 €
Transistor				
2N7002T-7-F	SOT-523	20	0,15 €	3,06 €
Zener				
				0,00 €

BZV55-C24	SOD-80C	1	0,05 €	0,05 €
BZV55-C56	SOD-80C	5	0,26 €	1,30 €
Schottkey				0,00 €
SS36-E3/57T	SMC	5	0,35 €	1,75 €
B140HB-13-F	SMB	10	0,47 €	4,70 €
Muu				
L78L33	SOIC-8	1	0,41 €	0,41 €
AL8807	SOT25	10	0,40 €	4,00 €
ZXLD1374	20TSSOP	5	2,10 €	10,50 €
ATxMEGA16A4U-AU	TQSP	1	3,36 €	3,36 €
20020107-D031A01LF		3	0,35 €	1,05 €
20020107-D061A01LF		1	0,70 €	0,70 €
MA522-500M02		5	0,21 €	1,05 €
20020013-D031B01LF		3	0,67 €	2,01 €
20020013-D061B01LF		1	0,76 €	0,76 €
Mean well SE-600-36		1	74,60 €	74,60 €
P160KNPD-2QC25B2K		3	0,70 €	2,10 €
MA05L1NCQD		1	10,23 €	10,23 €
NC5FBH		5	4,16 €	20,80 €
NC5MBH		5	3,53 €	17,65 €
Osram Duris e5		2	11,15	22,30 €
Osram Duris e5		2	11,15	22,30 €
Yuji VX-5730-56		1	90	90 €
			Kokku	360,81 €

7. Edasiarenduse võimalused

- Kuna tegemist on esimese prototüübiga, siis edasiarenduseks on siinkohal ruumi päris palju. Üks tähtsamaid faktoreid antud juhul on reguleerimine. Kasutades potentsiomeetreid on nii miinimum- kui maksimumväärtused kindlalt paigas. See ei ole aga kõige paremaks lahenduseks kanalite ümberlülitamisel. Võimalusel tuleks see asendada keeratava enkoodriga.
- Lisada võiks veel aku toitelahendus.
- Ekraan näitamaks iga kanali enkoodri asendit ning aku olekut.
- Et valgusti kasutamist mugavamaks teha, saaks lisada sinna veel WiFi mooduli ning valgusdiodide juhtimise viia telefoni või tahvelarvutisse.
- Et valgustit mitmekülgsemaks muuta, peaks uurima valgusdiodide tegijatelt, kui kaugele on võimalik viia värvsotemperatuur, ilma et CRI kannataks ning ajada valgusti temperatuurivahemik suuremaks.

8. Kokkuvõte

Kui esialgu oli eesmärgiks valmis teha tootekõlbulik valgusti fotostuudiosse, siis paraku läheb selle tegemiseks natuke rohkem aega. Antud töö põhjal saab teha esimese eksperimentaalse prototüübi valmis, millele saab juba programmi kirjutada, teha koormus- ning temperatuuritestid ning seejärel teha parandused ning lisada kindlasti vajalikud edasiarendused ja panna see kõik korpuse sisse.

Lõputöös esitletud lahendus lihtsustaks oluliselt fotograafi tööd võtteplatsil, viies valguse reguleerimise ühte punkti. Kogu süsteemi toitmine toimub läbi ühe toitekaabli, mis lahendab pistikupesade probleemi võtteplatsil.

Kasutatud kirjandus

1. Värviastusindeks CRI 28.05.2015
http://www.ekk.edu.ee/vvfiles/0/varviopetus_varvihaldus_iii_osa.pdf
2. Osram Duris E 5 andmeleht 17.03.2015
[http://www.osram-os.com/Graphics/XPic6/00137564_0.pdf/GW%20JDSMS1.CC%20-%20DURIS%20E%205%20\(EnglishDeutsch\).pdf](http://www.osram-os.com/Graphics/XPic6/00137564_0.pdf/GW%20JDSMS1.CC%20-%20DURIS%20E%205%20(EnglishDeutsch).pdf)
3. Philips Luxeon Rebel ES andmeleht 17.03.2015
<http://www.philipslumileds.com/uploads/17/DS61-pdf>
4. Yuji 5730 90+ CRI andmeleht 21.04.2015
<https://cdn.shopify.com/s/files/1/0344/6401/files/YJ-Ra90-5730-Specification.pdf?15345788962182890367>
5. Yuji 5730 95+ CRI andmeleht 21.04.2015
<https://cdn.shopify.com/s/files/1/0344/6401/files/YJ-Ra95-5730-Specification.pdf?15345788962182890367>
6. Väike inglise-eesti seletav filmisõnastik 29.05.2015
https://www.efis.ee/UserFiles/pdf/Thalheim_Triin_2011.pdf
7. ATxMEGA16A4U andmeleht 11.05.2015
http://www.atmel.com/images/Atmel-8387-8-and16-bit-AVR-Microcontroller-XMEGA-A4U_Datasheet.pdf
8. Meanwelli SE-600-36 26.05.2015
<http://www.meanwell.com/webapp/product/search.aspx?prod=se-600>
9. AL8807 andmeleht 02.05.2015
<http://www.diodes.com/datasheets/AL8807.pdf>
10. AL8807 kalkulaator 02.05.2015
http://diodes.com/_files/calculators/AL8807_series_calculator_v1.0.xls
11. ZXLD1374 andmeleht 02.05.2015
<http://www.diodes.com/datasheets/ZXLD1374.pdf>
12. ZXLD1374 kalkulaator 02.05.2015
http://diodes.com/_files/calculators/ZXLD1374%20calculator%20v1.3.xls
13. L78L33ACD13TR andmeleht 11.05.2015
<http://www.st.com/web/en/resource/technical/document/datasheet/CD00000446.pdf>
14. Abo, Lembit,(1990) "Raadiolülitused", Tallinn, Valgus, lk.533
15. Radiaatori andmeleht 15.05.2015
<http://www.farnell.com/datasheets/1865621.pdf>

Lisa 1 Juhtploki täielik skeem

